

Projectgroep FINK

Ref.: 16/11.098/RW
Datum: 15 juli 2016
Betreft: consultatie FINK

Tel.: 070-3490414
E-mail: wolthuis@vnoncw-mkb.nl

Geachte heer Van Dijk,

Een breed en divers financieringsaanbod voor het bedrijfsleven is in het belang van het bedrijfsleven dat middelen zoekt voor investeringen en daarmee voor economische groei. Sinds 2009 is nieuw financieringsaanbod sterk in ontwikkeling. Ook de overheid is actief op het domein van mkb-financiering. Ondernemingen hebben moeite om zelfstandig het juiste loket te vinden en nieuwe aanbieders groeien weliswaar maar ervaren ook dat het veel moeite kost om tot wasdom te komen. Belangrijke knelpunten zijn de coördinatie – en transactiekosten bij financiering door alternatieve partijen.

Deze knelpunten kunnen worden aangepakt door

1. Aanbieders beter in beeld brengen / ondernemers voorlichten (coördinatie)
2. Lagere kosten bij beoordeling en verstrekken van financiering (transactie)

Een derde knelpunt is de beperkte kennis over het mkb. Stappen kunnen worden gezet om het mkb 'investeerbaar te maken' cq. van het mkb een *asset class* te maken voor (institutioneel) belggers. Dat vraagt om benchmarks / transparantie over het mkb.

Hier ga ik in op de coördinatie- en transactieknelpunten:

1. Aanbieders beter in beeld brengen

Via de Nationale Financieringswijzer en andere *tools* (o.a. bij banken) worden nieuwe aanbieders onder de aandacht van ondernemers gebracht. Ondernemers krijgen daar inzicht in de verschillende financieringsvormen. De vraag is of dat voldoende is. De Britten gaan een stap verder en brengen ook de aanbieders in beeld. Dat voorbeeld zouden wij kunnen volgen.

2. Lagere kosten bij beoordeling en verstrekken van financiering

Gebrek aan betrouwbare informatie over de kredietwaardigheid van (kleine) ondernemingen kan een belemmering zijn voor financiering: het kan leiden tot een hogere risico-opslag dan nodig zou zijn, lange doorlooptijden of tot afwijzing van de financieringsvraag.

Transparantie bevorderen

In Nederland is het gebruik van ratings voor mkb-bedrijven nog weinig gebruikelijk. In andere landen is dat veel gebruikelijker, zoals Duitsland en het Verenigd Koninkrijk. Ratings helpen nieuwe aanbieders om (snel) te bepalen of een onderneming financierbaar is. Ratings kunnen ook gebruikt worden om mkb-leningen te bundelen, te verpakken voor doorverkoop. (Het is dan overigens het financiële instrument "securitisatie" dat dan een rating krijgt. Onderliggend is natuurlijk relevant dat er voldoende informatie beschikbaar is over de mkb-leningen die verpakt worden.) Daarmee kan een (Nederlandse) securitisatiemarkt voor (kredieten aan) kleine en middelgrote ondernemingen gecreëerd worden. Feitelijk een tweede kanaal voor mkb-bancaire financiering, er van uitgaande dat de ruimte die op de bankbalans ontstaat door de securitisatie weer ten behoeve van de kredietverlening aan mkb wordt ingezet.

Wat is nodig om credit rating (ofwel transparantie) van mkb te stimuleren? De OESO heeft onderzocht dat private credit rating beter presteren dan publieke kredietregisters in volledigheid van de gegevens en diensten die zij leveren aan de kredietgevers. In opkomende economieën ligt dat overigens anders.

Andere landen hebben soms een kredietregister vanwege macro-prudentieel toezicht op de banken; het voorkomen van een zeepbel en nogmaals toetsen of banken niet te snel krediet verlenen. Dat is een ander doel dan we hier nastreven. Verder zien we in andere landen dat er initiatieven zijn om te stimuleren dat banken kredietgegevens afstaan aan *credit agencies*.

Bij de start van FINK hadden wij ons kunnen voorstellen dat nader onderzocht zou worden wat nodig is aan overheidsbeleid om de private markt voor credit rating te stimuleren. SBR kan daarbij de basis vormen. Waarbij de combinatie met het Rekeninggrootboekschema (RGS) interessante kansen biedt.

In Nederland is veel informatie beschikbaar maar versnipperd. Er zijn verschillende (private) bedrijven die een schat aan data hebben opgebouwd over onder meer betaalgedrag van ondernemingen en hun financiële positie. Deze bedrijven verkopen deze informatie weer (aan onder meer financiers). Bekeken zou kunnen worden hoe deze data samen te voegen en ter beschikking te stellen t.b.v. bedrijfsfinanciering.

Financiering voor ondernemers (een zeer diverse groep) is met al haar smaken (divers aanbod) niet eenvoudig te vangen in een uniforme oplossing. Een publiek opgezet systeem is niet het antwoord op de voorliggende vraag, zo denken wij. Het is bovendien enorm gecompliceerd om zo'n systeem op te zetten en het roept ook de vraag op of dit niet efficiënter vanuit de private markt kan worden opgepakt.

Toch heeft de pilot interessante kennis opgeleverd.

- Transparantie van bedrijfsgegevens helpt aanbieders bij de beoordeling
- Standaardisatie van gegevensuitwisseling kan een versnelling aanbrengen in aanvraagstromen
- Ondernemers zijn geholpen met begeleiding tijdens de financieringsaanvraag, zeker in een zich ontwikkelend financieringslandschap
- Er moet nog meer informatie over nieuwe financieringsvormen (en aanbieders) beschikbaar komen voor ondernemers

Consultatievraag 1.

Ook MKB-Nederland ziet dat ondernemers moeite hebben om de ontwikkelingen aan de aanbodkant bij te houden. De Nationale Financieringswijzer doet een goede poging om ondernemers op weg te helpen naar geschikte vormen van financiering maar biedt geen overzicht van potentiële aanbieders. Er is wel behoefte aan een dergelijk overzicht. De Britten zijn een stap verder op dit vlak. Zie de websites:

<http://www.betterbusinessfinance.co.uk/> biedt overzicht van aanbieders;

<https://www.gov.uk/business-finance-support-finder> biedt overzicht van overheidsregelingen.

Het faciliteren van een overzicht van het aanbod zien wij als een taak voor de overheid maar het ontwikkelen van een marktplaats gaat een stap te ver. Dat is een taak voor de markt, die daar ook al actief is. Een overheidsinitiatief zou gaan concurreren met bestaande initiatieven. Wel kan de overheid haar instrumenten ter beschikking stellen aan bestaande platforms zodat zij ze – al dan niet – kunnen inbedden in hun systemen.

Consultatievraag 2.

Het bevorderen van een breder financieringsaanbod cq. het vergroten van het aanbod is in het belang van ondernemers. Wij zijn daarom positief over de kamerbrief van Financiën over toetreding financiële sector van nieuwe spelers.

Het reguleren van een markt die nog in ontwikkeling is vinden wij lastig. Het gevaar bestaat dat met de huidige partijen kaders worden afgesproken die door nieuw aanbod belemmeren of knellend zullen worden ervaren. Wij geloven meer in private keurmerken. Nieuwe aanbieders hebben er belang bij om vertrouwen uit te stralen naar de markt en zullen daarom ook verbinding zoeken met gevestigde partijen. Dat zien we nu ook al gebeuren.

Ondernemers kunnen daarbij niet blind varen op een overheidskeurmerk. Het toezichtsniveau op nieuwe aanbieders is niet hetzelfde als voor de bancaire sector. Het is daarom verstandiger om de markt te stimuleren om zelf in actie te komen, zo denken wij.

Ten aanzien van het doorverwijzen van afgewezen of niet passende kredietaanvragen zijn wij positief. De (kleine) ondernemer zal geholpen zijn bij een doorverwijzing naar een algemeen platform waarop informatie over zaken als business plan, financieringsvormen en begeleiding (ondernemersklankbord, mkb doorstart, 155 help een bedrijf, intermediairs, etc.) te vinden is.

Consultatievraag 3A.

Standaarden zijn behulpzaam in het vereenvoudigen van gegevensuitwisseling, financieringsaanvragen en bij de beoordeling. De SBR-standaard en de bankentaxonomie biedt een goede basis om op door te gaan. Ook hebben wij grote verwachtingen van het verder introduceren van het rekening grootboekschema (RGS) in het mkb.

Tegelijkertijd ontstaan in de markt echter ook diverse nieuwe standaarden die goed functioneren. SBR is dan ook niet per definitie de enige weg.

Het bevorderen van standaarden bij betrokken partijen lijkt ons een goede weg. De overheid en banken kunnen bevorderen dat ook niet-bancaire financiers gaan deelnemen aan SBR.

Vraag 3B.

De terugkoppeling door financiers in geval van afwijzing is relevant voor ondernemers omdat zij op die manier inzicht krijgen in waarop financiers hun aanvraag beoordelen. Op dit moment is er geen standaard bij het geven van feedback. De vraag is ook of dat nodig en wenselijk is. Overigens is het belang van terugkoppeling door niet-banken net zo belangrijk.

Een benchmark draagt naar onze mening bij aan het vergroten van de transparantie op het terrein van bedrijfsfinanciering. Een uniforme score of rating helpt ondernemers bij hun aanvraag en financiers bij het beoordelen.

Een dergelijke benchmark of score moet aan de markt worden over gelaten denken wij. Daarbij moet wel gebruik gemaakt worden van informatie over ondernemingen die bij overheidsinstanties aanwezig is.

Vraag 3C.

Wij denken dat er meer kan en moet gebeuren om de beschikbaarheid van informatie over ondernemingen te vergroten. Er zijn verschillende private bedrijven die een schat aan data hebben opgebouwd over onder meer betaalgedrag van ondernemingen en hun financiële positie. Deze bedrijven verkopen deze informatie weer (aan onder meer financiers). De ondernemer staat aan het roer bij het vrijgeven van informatie maar er zou met marktpartijen (waaronder banken) overleg gevoerd kunnen worden hoe beschikbare informatie (publiek en privaat) ingezet kan worden om transparantie te bereiken.

Wij zien niets in een centraal publiek register. Onderzoek laat zien dat private scores of ratings beter werken.

Consultatievraag 4.

Het is ons nu niet duidelijk wat het verdere standaardisering van het financieringsproces toevoegt of betekent voor ontwikkelingen in de markt (o.a. op terrein van concurrentie en innovatie). Standaardisatie aan de voorkant draagt er al aan bij dat ook andere fases in het financieringsproces worden geholpen.

Met vriendelijke groet,

Rob Wolthuis
Secretaris
MKB-Nederland